

Előfizetési feltételek
 helyben házhoz hord-
 va vagy vidékre postán
 küldve:
 Egész évre 6 frt — kr
 Fél évre 3 frt — kr
 Negyedévre 1 frt 50 kr

Hirdetések díja:
 centiméterenként 3
 kr. Kereskedők és gyá-
 rosok külön árkedvez-
 ményben részesülnek.
 Bélyegdíj 30 kr.

Nyitólár sora 20 kr.

KÖZÉRDEK

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI LAP.

Szerkesztői iroda

kiadóhivatal:

Nagyenyedi Könyv-
 nyomda és Papírná-
 gyár Résztulajdonoság
 Főter 38. szám alatt,
 hova ugy a lap szelle-
 mi részét illető k ö z -
 le m é n y e k, mint az
 előfizetések és
 hirdetések bér-
 mentesen küldendők.

Kéziratok nem adat-
 nak vissza.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Darányi Ignác.

Alsófehér vármegye közgyűlési terme a mult vasárnapon egy illő helyre intézett halanyilatkozatnak és egy lelkes választásnak vált színhelyévé.

Egy, ujjászervezésének első, zsenge éveit élő egyesület kedves kötelességének ismerte ez alkalommal — második rendes közgyűlésének napján — elismerését és háláját fejezni ki azon férfiu iránt, ki támogatásával az ifju, erőkből még gyenge egyesületet első tevékenységében bátorította és sokban hozzájárult, hogy ez egyesület mindjárt léte-
 lének első idejében sok hasznost, eredményest tudott felmutatni.

Felesleges is talán említenünk, hogy azon egyesület, melyről itt szólnak, vármegyénk gazdasági egyesülete, mely a multakban megalakítva, vármegyei belintéző köreink által szervezve, még a közelmúlt nyolczvanas évek elején is hasznos működést fejtett ki, most pedig, jelenlegi buzgó elnöke Zeyk Dániel főispán fáradozásai és áldásos működése mellett, ujjá szervezve, ujjalakításának első két esztendejét éli; azon férfiu pedig, ki iránt elismerését fejezte ki, kit

tagjai közé sorozott és ép a mult vasárnapon, Darányi Ignác, Magyarország földmívelésügyi minisztere.

Itt, szűkebb körben, szerény anyagi erővel egy vármegye gazdasági életének fellendítésére törekvő egyesület, — amott egy nagy, hatalmas ország gazdasági életét irányító férfiu; és e nagy különbség dacára a helyi viszonyok alakítására alakult kis egyesület elérkezettnek látta az időt, hogy tagjai sorába válassza az ország egyik intéző férfiját, mert már is kötelességének ismerte leróni háláját az iránt, ki oly magas polcon, bár országos ügyekkel elfoglalva, mégis idejét találta annak, hogy e kis egyesület működését figyelemmel kísérje, azt istápolja, támogassa és ez által is, közvetve bár, kisebb tevékenységi téren, egy vármegyének gazdasági életét elősegítse.

A kétkedő beavatatlan előtt talán furcsának tűnend fel, hogy egy alig két éves éltű kis egyesület és egy egész ország gazdasági életét irányító férfiu között ily rövid idő alatt már is létesülhetett oly kapcsolat, mely halanyilatkozatok hivatalos formában való

közzétételét és az elismerésnek már is oly fokát igényli, mint amely egy miniszternek a tiszteletbeli tagsági jogra adhat igényt.

A spektikusok e tényben pártfogás-hajhászást, mások a most divó államférfiu ünnepeltetések egyik nyilvánulását fogják az egyesület ez eljárásában keresni és ennek tulajdonítani Darányi megválasztatását; azok azonban, kik ismerik gazdasági egyesületünknek eddigi működését, azok tudják, hogy itt már a multban kifejezett jóindulat, anyagi erők adományozása feletti elismerés nyilvánult a közgyűlés határozatában.

Mert, lapozgassunk csak egyesületünk rövid történetében és hamar ráakadunk számos tanujelre, mely Darányinak egyesületünk iránti jóindulatát, meleg érdeklődését tünteti fel, és konkrét adatok fogják igazolni, hogy az egyesület, ha szükségét látta, mindig bizton számíthatott ez államférfiu támogatására.

Ime, e kis történetnek egyik ékesen szóló lapján olvashatjuk az egyesületnek a vármegye létén yészttése érdekében kifejtett működését. Látjuk a sok jóakaratot, munkásságot, mely a csikó-

TÁRCZA.

Ha meghalok.

Ha meghalok, a bonczteremben
 Kinyujtanak majd szépen engem.
 S egy jó professzor összevagdál
 Mély tudományos arczulattal.

És szól: Ez itt egy furcsa példány,
 Figyelmüket érdemli méltán,
 Abnormitása szembeötölő.
 Ameddig elt, úgy hívták: költő.

Látják, fel van sebezve lába,
 Mert sohse lépett más nyomába.
 Hol a nagy eszmék magját hintik,
 Az utat maga törte mindig.

Egész meredt a nyaka, háta,
 Görbülni senki sohse látta.
 Az égre nézett ő kevélyen,
 S csetlett-botlott uton, utfélen.

S nem normális az agyvelő sem,
 Bár sulya van meglehetősen,
 Mint látják: több van egy tekerccsel —
 Elmebeteg mind, aki versel.

És végül itt a szive, tessék,
 Kívül semmi rendellenesség,
 De belül van a főbaj éppen,
 A szive kellő közepében.

A szive kellő közepében,
 Egy éghaju szép nőszemélyben.
 Ez volt romlása, megölője,
 Ifjontan, korán elvesztője . . .

Gyulafehérvári Lantos.

Szemelvények

Szilágyi Farkas nagyenyedi ev. ref. lelkésznek az Alsófehér vármegye monografiája számára írt és az 1848-diki eseményeket tárgyzó munkájából.

II.

Vármegyey gyűlés márczius 30-án és április 1-én.

E hó vége felé hazaérkezik Pozsonyból br. Kemény Dénes, az alsófehérvármegyei, sőt az egész erdélyi szabadelvű pártnak egyik vezérférfia. Br. Kemény D. a haza politikai ügyeinek állása felől tájékozottsággal jön haza Enyedre. Megérkezésének híre nagy örömet kelt nem csak Enyeden, hanem az egész vármegyében. A polgárság és tanuló fiatalság élénk ovációkban részesítik a nemes bárót. Az irányadó szabadelvű férfiak tanácskozásai a teendők felől egymást érik

a br. Kemény és a Zeyk családok várszeg-
 utcai lakásán, a vármegye házában és a
 kaszinó helyiségében. A sürgetéseknek en-
 gedve, br. Bánffy főispán a vármegye ren-
 deit gyűlésre hívja össze márczius 30-ára a
 megye székhelyére, Enyedre. Ezen gyűlést
 közvetlenül megelőző nap délutáni óráiban
 br. Kemény D., br. Kemény I., Zeyk Károly,
 Szász Károly és Benedek József szűkebb

körü értekezletet tartanak a Kemény és Zeyk udvarban, melyen a küszöbön álló közgyűlés teendőit beszél meg előlegesen Márczius 30-án délelőtti 10 órakor nagy néptömeg vonul be a várbeli ref. templomba.

Sokan künn maradnak a vár területén, mert a nagy templom nem bírja az érdeklődő közönséget mind befogadni. A gyűlésen részt vesznek a balázsfalvi tanárok és más tekintélyes román férfiak szép számmal s unio-ellenes érzelmüknek legesekélyebb jelét sem adják. A tanuló fiatalság a karzatot özönli el s halk zugásban ad türelmetlenségének kifejezést. A zöld asztal körül „komoly redőkbe vont arczokkal ülnek báró Kemény Dénes, Szász Károly s a többi „patrioták“ s csakhamar egy kis közjogi csatározás vette kezdetét. Egyszerre mint könnyű pillangó repült egy levél a zöld asztalra, épen Szász Károly és Kemény Dénes elébe. A levél tartalma és története ez: Sallamon Ferencz, a Bethlen-főiskola egyik volt derék növendéke, a pesti fiatalság megbizásából levelet intéz Enyedre Nagy Sándor enyedi theologus diák nevére czimezve. A levél az unióra vonatkozott, melyről kimondotta a pesti ifjuság, hogy elvárja Erdélytől annak őszinte, hó elfogadását, de ha ellenkező történnék s így Erdély ugy szólván a reakció karjaiba vetné magát s ez által a sebesen megindult nemzeti mozgalom el-

legelő létesítésével összefügg, de a fiatal egyesület anyagi erejét a vállalkozás túlhaladja, a terv végrehajthatatlannak látszik, mert hiányzik hozzá az anyagi erő, és ekkor közbelép maga a miniszter, ezer forint évi segélyt ad e célra és az egyesület ohaját megvalósíthatja, e segélylyel csikó-legelőjét berendezheti és egy hatalmas lépéssel elősegítheti vármegyénk lótenyésztési ügyét.

Egy másik lapon feljegyezve találjuk a miniszteri pártfogásnak azon elismerésre méltó tényét, melylyel állandó évi segély engedélyezésével a berendezési, szervezési és adminisztratív kötelességek teljesítését teszi lehetővé.

A harmadik és az egyesület eddigi történetének legfényesebb lapja pedig elbeszéli nekünk, hogy a lefolyt és még jelenben is tartó népies gazdasági előadások rendezése főleg Darányi Ignácznak köszönhető. Nagyobb összeget bocsát rendelkezésre, népies gazdasági ismereteket tartalmazó füzeteket ad ingyen és az előadások az ő segélyezésével nem várt fényes eredménnyel vármegye-szerte megtarthatók.

A legújabb lapon pedig jótékonyágát ismerjük meg. A silány gazdasági év tönkretette a kisgazdák egész múlt évi fáradozását; itt a tavasz, megkezdhető a gazdasági munka, de hiányzik ehhez a gazdasági legfontosabb faktor: a vetőmag. A kisgazdák százával fordulnak vetőmag-kölcsönért az egyesülethez, ez viszont segélyért az ezer irányban már megostromolt miniszterhez fordul és Darányi siet a segélylyel vetőmag beszerzésére: kamat nélküli hosszabb le-

járatu nagyobb kölcsönt ad és lehetővé teszi, hogy a vármegye sok kisgazdája, földmívelője egzisztenciáját a folyó évre, jövőre biztosítsa.

De nem csak a gazdasági egyesület rövid története beszél nekünk a földmívelési miniszter jóindulatáról és pártfogásáról, tud erről a vármegye legújabb története is. Hisz köztudomásu, hogy az új szőlővédekezési módok érdekében ő maga engedélyezett 2000 frtot egy új szőlőtelep létesítésére, és ígéretét bírjuk, hogy Nagy-Enyeden is, ha a filloxera terjedése ezt szükségessé tenné, egy 10 holdas új telepet fog saját költségén berendeztetni. Végül Darányinak megvénk iránti jóindulatát igazolja az is, hogy a múlt évben Nagy-Enyed városa egy újabb intelligens hatósággal lett gazdagabb és a XIII-ik számú kulturmérnökség itt nálunk székel, innét intézi több vármegyére kiterjedő talajjavítási és vízszabályozási műveit.

Ime, pár sorban tényekkel, konkrét adatokkal igazoltuk, mily megbecsülhetetlen pártfogót, jóakarót birunk mi Darányi Ignácban, ki vasárnap óta gazdasági egyesületünknek tiszteletbeli tagja.

A gazdasági egyesület maga magát tisztelte meg, midőn tiszteletbeli tagjává választotta, mi pedig ez alkalommal szívélyesen üdvözljük az egyesület legifjabb tagját: Darányi Ignác földmívelőügyi m. kir. minisztert.

Gyulafehérvár szab. kir. város közgyűlése.

Gyulafehérvár város képviselőtestülete folyó hó 4-én délután gazdag tárgysorozattal

megtartotta folyó évi tavaszi rendes közgyűlést. A tárgysorozat első pontja a polgármester 1897. évi jelentése volt, melynek részletes tartalmából kitűnő munkásságért közgyűlés a polgármesternek és a tisztviselői karnak elismerését fejezte ki.

Az árvapénztár, a városi közpénztár és a 17. alap 1897. évi számadásai, a városi számvevő bizottság részletes felülvizsgálata és ajánlata folytán, minden észrevétel nélkül elfogadtattak s ugy ezek, valamint a költségvetés keretén kívül felmerült kiadási többletek (a közpénztárnál) jóváhagyólag megállapítottak.

A napirend 5. pontjánál bizonyosságot tett a képviselőtestület arról, hogy a városi tisztviselők szorgalmát nemcsak elismeréssel díjazza (mely más körülmények között különben szintén igen sokat tesz a tisztviselő munkakedvének emelésére), hanem a jelenlegi nagymérvű áremelkedésre tekintettel megszavazott, a városi óvónót kivéve, az összes tisztviselők, valamint a rendőrök és szolgák részére fizetésük 15%-a arányában drágasági pótléket.

Érdekes tárgyat képezte a közgyűlésnek az árva- és közpénzek gyümölcsöző elhelyezéséről újonnan alkotott pótszabályrendelet, melynek értelmében névszerűtlen szavazással megállapított, hogy az 1898. év folyamán befolyó pénzek a „Gyulafehérvári takarékpénztár“-nál és a „Gyulafehérvári népbank“-nál helyeztessenek el és pedig a tanács belátására biztatván, hogy a 2 pénzüintézetnél mily arányban helyeztessenek el a közpénzek.

A képviselő-testületnek eddig évente tárgyat képező bor, bormust, sör és szeszes italok után városi jövedelmeképpen szedett díjak több évre való szedhetésének engedélyezése került azután tárgyalás alá azon határozattal, hogy a tanács megbízott e jövedelem hosszabb időre való engedélyezésének eszközölésével.

A tavalyi bortermés hiányában 2060 frtről

nyomására eszközül szolgálna, az ifjuság kétsedelem nélkül kitűzi a forradalom lobogóját. A levelet Nagy Sándor, Salamon F. egyik leghivebb enyedi barátja, röpitette a zöld asztalra, miután abból a Salamon nevével mint a levél aláírójával megelőzőleg kiszakította. A levelet olvassa egyik, olvassa a másik, s rögtön feláll hazafi gond barázdálta, neki gyult arccal Kemény Dénes és felhasználva a levél szövegében jelzett bekövetkező veszélyeket, az ingadozó, vagy talán unio-ellenes politika ellen oly beszédet tartott, melynek végszava az „~~ellen~~ az unió“ volt, amelyet mennydörgőn visszhangoztak ezereken, meg a szent falak. Az elnök kimondotta az unió elfogadását.*

Szintén a Kemény Dénes indítványa folytán a gyűlés elhatározza, hogy gróf Teleki József erdélyi fő kormányzó tinnen a gyűlésből küldöttség által keressek meg és kérjék meg a vármegye nevében, miszerint az anyaországgal való unió s más nagyfontosságú országos ügyek tárgyalása végett sürgősen országgyűlést hívjon össze Kolozsvárra. A küldöttséget Zeyk József, gr. Mikses Kelemen és br. Splényi Mihály személyekben meg is választja, s egyidejűleg kimondja, hogy a vármegye gyűlése addig szét nem oszlik, míg a küldöttség Kolozsvárt meg nem járja s küldetése eredményé-

* Nagy Sándor „Háromszék önvédelmi haza 1848-49“ 6., 7. lap.

ről jelentést nem tesz. Ezek után elnök a gyűlést lelkes eljenzések között bezárja.

III.

Küvetválasztások a kolozsvári országgyűlésre.

Zeyk Józsefnek nyomban Kolozsvárra is utaznak a fő kormányzóhoz, ki Alsófehér vármegye küldöttsége előtt kijelenti, hogy „megette a lépéseket a hongyülés eszközése végett s minden perczen várja a kedvező választ, mely ha késni fog, azon esetre, ha a siettető körülmények nagyobbra halmozódnak, saját tekintélyét használni fogja s országgyűlést fog hirdetni.“ Zeykék harmad napon vissza is érkeznek Enyedre s április 1-én a folytatólagos megyei gyűlés előtt jelentést tesznek gr. Teleki József fő kormányzó nekik adott válaszárol. A küldöttség jelentésének tudomásul vétele után indítványba hozatik, hogy a legközelebről összehívandó erdélyi országgyűlésre a vármegye részéről küldendő követeket válasszak meg már ezen gyűlésből. Az indítvány értelmében országgyűlési követekül felkialtás utján azonnal meg is választatnak báró Kemény Dénes és br. Kemény István s nekik a következő követi utasítást adják:

- Unio az anyaországgal.
- Jogegyenlőség a hon mindenik polgárára nézve.
- Közös teherviselés.*

* Br. Kemény Gábor: „Nagy-Enyed és vidékének veszedelme 1848-49-ben“ 19. lap; Kövári László:

d) Azon esetben, ha az erdélyi országgyűlés nem hivatnék össze, a vármegye követi jelenjenek meg mint követek a pesti gyűlésen.*

A tisztujítás a jogegyenlőség alapján közelebről szervezendő vármegyei bizottság teendőjeül hagyatik fenn. A vármegyei konzervatív párt mi akadályt sem gördít a dolgok ily irányu menetének útjába, hanem nemes önmegadással hajol meg a gyökereesen megváltozott honi viszonyok hatalma előtt, mely körülmény ezen párt hazafias érzelmeiről és emelkedett gondolkozásáról tesz kétség alá nem jöhető tanubizonyosságot. Br. Kemény Dénes ezen gyűlés alkalmával utoljára szólott Alsófehér vármegye rendihez. Középtermétű, kissé barna, rendkívül mozgékony alakját nem látták, zengzetes hangját, meggyőző és elragadó ékesszólását nem hallották többé a vármegye gyűléstermei.** Ápril 1-én estve Enyeden minden ember talpon van. A polgárok és az Enyedre a vármegye-gyűlés alkalmából bejött nagyszámú nemesség fáklyás estélylyel tisztelik meg a kolozsvári országgyűlésre megválasztott követeket, a fő kormányzó nál járt küldöttség tagjait stb.

„Erdély története 1848-49-ben“ 11. lap. Lásd: „Erdélyi Híradó“ 342., 343. számait; „Siebenbürger Wochenblatt“ 1848. évi 28. számát.

* Budapesti Hírlap XVI. évfolyam 125. sz.

** Élő szemtanuk elbeszélései.

250 frtra csappant bor és bormust után engedélyezett díjak bérlete a folyó évben nem vétetik igénybe, mert ezen díjaknak külön bérlőnek való kiadása esetén az azok beszedésével járó zaklatás több kellemetlenséget okoz, mint amennyi haszna volna a följánlott 250 frt évi bérből a város közönségének; ezért a város az állami husfogyasztási adó kezelőjével fogja 1898. évben kezeltetni 10% jutalék mellett.

A város villamos világítása ügyében 1895. évben Körner József vállalkozóval kötött szerződést, utóbbi „Részvénytársaság villamos és közlekedési vállalatok számára” nevű budapesti jónévű cégre ruházván át; az átvállaló cég nem csak hogy kész átvenni a vállalatot, hanem rövid idő alatt ez ügyben annyira ment, hogy a támadt eltérések kölcsönös kiegyenlítése után már 6000 korona aranyjardékot a közpénztárnál biztosítékul letétbe is helyeztet s így kilátás van ez ügy legközelebbi kivételére. Készséggel elfogadta a képviselő-testület az e tárgyban tett előterjesztéseket s a szerződés átruházásához hozzájárult.

A vendéglői, fogadói, kávéházi és kávémerési iparoknak a város területén való gyakorlása s a pinczérnök alkalmazásának korlátozása tárgyában alkotott szabályrendelet jóváhagyatott s megállapított; ugyancsak a vásárrendtartásra vonatkozó szabályrendelet is; mindkettőnek jóváhagyás végett leendő felterjesztése elrendeltetett.

Megállapított s jóváhagyatott továbbá a mértékhiitelesítő 1897. évi számadása; tudomásul vétetett a közpénztár rovacsolásáról s az 1896. évi zárszámadás jóváhagyásáról tett jelentés; valamint dr. Csabry Bonifácz orvostudói oklevele kihirdettetett.

Végül a képviselő-testület a város jelenlegi viszonyai miatt ez idő szerint nem óhajtja magát képviseltetni az 1900. évi párisi világkiállításra.

A vármegyei központ példáját követve a városok, ezek is késedelem nélkül megválasztják képviselőiket a kolozsvári országgyűlésre. Gyulafehérvár dr. Eötvös Ágostont és Dánfy Károlyt választja s a választó polgárság május 8-ikán a „Társalkodó” termében megtartott gyűléséből nekik a következő utasítást adja: 1. Föltétlen unió az anyaországgal. 2. Az urbéri viszonyok azonnali megszüntetése. 3. Közös teherviselés. 4. A pozsonyi országgyűlésen alkotott legújabb törvényeknek elfogadása.

Végül utasítja követőit, hogy egyéb felmerülhető kérdésekben csatlakozzanak azon országgyűlési képviselőkhöz, kik ezen utasítások szellemében járnak el.**

Vizakna Szász Károly enyedi professzort és Szász János városi tanácsstagot választja meg közfelkiáltással, követi irnokokul pedig Timár Károlyt és Szócs Sándort.

Abrudbánya és Verespatak követőit Ferenczi Dávid ügyvéd és Fúzi Sámuel bányatörvényészéki iktató lettek megválasztva.

Mindenik követválasztásnál a szabadelvű párt jelöltjei jutnak győzelemre Alsófehér vármegyében s a megválasztott követek lényegileg ugyanazon utasításokat kapják választó polgártársaiktól.

** „Ellenőr” 6. szám 23. lap.

(Folytatás következik.)

Az alsófehérvármegyei gazdasági egyesület közgyűlése.

Nagy-Enyed, 1898. március 7.

Az alsófehérvármegyei gazdasági egyesület ez évi első közgyűlését e hó 6-án, vasárnap d. e. 11 órakor tartotta meg a vármegyei ház kis közgyűlési termében.

A szépen látogatott közgyűlést Zeyk Dániel főispán, gazd. egyesületi elnök pontban 11 órakor a következő szép beszéddel nyitotta meg:

„Tisztelt közgyűlés!

Gazdasági egyesületünk harmadik rendes közgyűlésén a lefolyt év egyleti működéséről, egyletünk sok irányú tevékenységéről egyleti titkárunk terjedelmes és minden részletre kiterjedő jelentést fog tárgysorozatunk rendén a tekintetes közgyűlés elé terjeszteni, mely alkalmat fog nyújtani a tisztelt közgyűlésnek arra, hogy az egyleti élet és tevékenység felett a jogos kritikát gyakorolhassa. Tisztelettel kérem a tisztelt közgyűlést, hogy kritikája gyakorlásánál az itt-ott felmerült, vagy felmerülhető hiányok kitüntetésénél méltóztassanak tekintetbe venni és az elbírálásnál mint enyhítő körülményt beszámítani azon nagy nehézségeket, melyeket egyletünk működése elé a szokatlanul nyomasztó gazdasági viszonyok gördítettek és folyton gördítenek! Vármegyénk területén évtized óta a lefolyt évvel rosszabb gazdasági év nem volt; súlyosbította a helyzetet azon körülmény is, hogy a két megelőző gazdasági év is silány eredményekkel zárult általában, mihez járult sok és nagy vidékeket sújtó helyi elemi csapás által okozott károsodás, minek folytán gazdaközönségünk nyomasztó helyzetében alig gondolhat egyebre, mint a mindennapi megélhetés súlyos kérdésére; természetesen, hogy a gazdaközönség ezen súlyos helyzete egyleti működésünkre is kihatással volt, és hogy egyebet ne említsék, ezen körülménynek vélem betudhatni azt, hogy még igen számos gazdatársuk tartózkodik az egyletbe való belépéstől.

A nehéz viszonyokkal való küzdelemben nagy és hatalmas támogatásban részesült egyletünk első sorban a nagyméltóságú földmívelésügyi m. kir. miniszter részéről, ki felterjesztésünkre mindig a végletekig menő előzékenységgel jött segítségünkre; egyletünk iránt oly meleg érdeklődéssel és szokatlan nagy bizalommal viseltetik, hogy őt mint működésünk éltető főforrását kell tekintenünk és iránta a legnagyobb köszönettel és hálával viseltetnünk és belénk helyezett bizalmát odaadó, czélutatos munkássággal kiérdemelnünk kell, hogy főcélunk legyen.

Teljes elismeréssel és köszönettel kell adóznom vármegyénk gazdaközönségének is, mert érdeklődésük egyletünk iránt folyton éber volt és laukadatlan aldozatkészégüknek csak a lehetőség képezte határát.

Köszönettel kell adóznom Alsófehér vármegye közigazgatási tisztviselő-karának, különösen a helyzetöknél fogva legtöbbször igénybe vett járási főszolgabíró uraknak, kik egyletünk minden egyes felkérését gyorsan, pontosan, a legnagyobb készséggel teljesítették; pedig különösen a tavaszi vetőmagszükséglet megállapításánál nem egyszer fordultunk hozzájuk és vettük igénybe munkásságukat, különben is nagy mérvben elfoglalt idejüket. Midőn őszinte köszönetet mondok nekik, egyuttal kérem jövőre is szíves közreműködésüket.

Nem zárkozhatom el azon — hála az egek Urának — egyletünk működési terét

direkt nem érdeklő szomorú mozgalom fel- emlitésétől, mely hazánk leggazdagabb vidékeiön foly, eléggé fel nem panaszolható viszonyokat teremtett, belevive a földmívelő nép legalsó rétegeibe: az agrár szocializmus veszélyes metyét!

A soha meg nem valósulható ideális remények hangoztatása, a lelketlen, önjavukat tekintő izgatók működése, a földmívelők közt fennálló és folyton merevebben elkülönített társadalmi osztályok közt fenforgó contro-versiák, támogatva a hanyatló gazdasági és a nehéz megélhetési viszonyok által, megtermik szomorú gyümölcseiket. Vajha a jobb viszonyok beálltával alapos, a baj gyökereit felkereső intézkedések folytán minél hamarabb a multak szomorú emlékei közé sorozhatnók e jelenségeket!

Vármegyénk menten maradt a járványtól, s viszonyainkat ösmerve, hiszem, hogy nem is lesz ily természetű mozgalommal bajunk. Az alsófehérvármegyei gazd. egyesület közgyűlését megnyitóm.

Az éljenzéssel fogadott eme szép megnyitó után Székelyhidly Viktor gazdasági egyesületi titkár terjesztette elő lelkiismeretes szabatossággal megszerkesztett titkári jelentését. E jelentést — épp mivel az egyesület mult évi működésének kimerítő képet nyújtja — jövő számunkban egész terjedelmében fogjuk közölni; jelenben e jelentéssel kapcsolatosan kiemeljük, miszerint a közgyűlés a jelentést helyeslő tudomásul vette és egyben határozatilag kimondotta, miszerint az 1897-ik évben elhunyt id. gr. Teleky Domokos, Kovrig Tivadar, Mihályi Gyula és Szócs Imre rendes tagok halála felett részvetét jegyzőkönyvileg fejezi ki.

A titkári jelentés tudomásul vétele után a közgyűlés egy közörömöt, általános megelégedést és lelkesültséget keltő határozatot hozott, midőn Csató János egyesületi alelnök indítványára Darányi Ignác földmívelésügyi minisztert egyhangulag és közlekedéssel az egyesület tiszteletbeli tagjává választotta.

Csató János alispán, egyesületi alelnök ez irányú indítványában elismeréssel és hálával említi fel, hogy az egyesület újja szervezése óta mily számos esetben részesítette a földmívelési miniszter anyagi és erkölcsi támogatásában az új és jelenleg erősülő, fejlődő egyesületet, és általános helyeslés közben említi fel, hogy a miniszter jóakaró támogatását az egyesületnek is köszönettel, hálával kell fogadnia. Fejezze ki tehát az egyesület Darányival szemben elismerését és háláját azzal, hogy őt az egyesület tiszteletbeli tagjává választja.

Az indítványt a közgyűlés egyhangulag és közlekedéssel magáéva teszi, mire az elnök kijelenti, miszerint az alsófehérvármegyei gazdasági egyesület Darányi Ignác földmívelésügyi m. kir. minisztert egyhangulag az egyesület tiszteletbeli tagjává választotta. A tagságról az illusztris minisztert az elnökség fogja kellő módon értesíteni.

A tárgysorozat további rendjén a közgyűlés a gróf Teleky Domokos választmányi tag elhunytával üresedésbe jött helyre szintén egyhangulag és közfelkiáltással dr. Varró László egyesületi tagot választotta meg.

Az 1898. évi költségvetést a közgyűlés a következőleg állapította meg. Bevétel: Pénztári maradvány 245 frt 08 kr, 2100 frt alapítványi tőke 5% kamata 105 frt, 1100 frt be nem fizetett alapítványi tőke 6% kamata 66 frt, 2500 frt. forgó tőke ka-

mata 125 frt, tagdíjak után 390 frt, államszegély 1000 frt, más bevételek 520 frt, visszatérítésekből 1350 frt, összes bevétel 3801 frt 08 kr. Kiadás: Személyi kiadások 312 frt, dologi kiadások 230 frt, szakbeli kiadások 2221 frt, díjazások 870 frt, rendkívüli kiadások 200 frt, összes kiadások: 3783 frt.

Tudomásul vette továbbá a közgyűlés a csikó-legelő bejelentett zárszámadásait és több apróbb adminisztratív ügy elintézésé után a déli órákban tárgysorozata tárgyalását bevégezvén, az elnök eltetésével d. u. 1 órakor véget ért.

Levelezés.

1.

Gyulafehérvár, 1898. március 7.

Gimnáziumi ünnepély Gyulafehérvárt.*

Az egész országban sehol sem volt olyan gyönyörű ünnepély Szentséges Atyánk XIII. Leo pápa megkoronázásának huszadik és áldozópapságának hatvanadik évfordulója alkalmából, mint Gyulafehérvárt, Erdély lángelkű, hitbuzgó püspökének, Majláth gróf-nak székelyén. Az ünnepélyen rendkívül előkelő és diszes közönség vett részt. Majláth gr. püspökön kívül ott voltak: özv. gr. Majláth Gy.-né, a hívei által annyira szeretett főpásztor édes anyja, Majláth György gr., volt esztergomi főispán, Apor Gábor br.; Fábián Sándor nagypréposttal élén az egész káptalan s központi papság, a katonaság részéről Perl tábornok, Szárty ezredes, Holleggha alezredes, Nemes Samuel törvényszéki elnök több bíróval; a városi tisztviselők Novák Ferencz kir. tanácsos, polgármester vezetése alatt; a hivatalok képviselői; Avéd Jákó főgimn. igazgató a tanári karral; s szép és válogatott nagyszámú hölgyközönség.

Délelőtt 10 óra után Majláth gr. püspök ünnepi misét mondott, mely után a Hungária szálloda dísztermében gyűlt össze az előkelő publikum. Az ünnepély kezdetével a főgimn. vegyeskara a „Pápai himnus“-t adta elő igen szépen, mely után Burger Arthur VIII. o. t. Kemenes Ferencznek „Az egyház élete“ című költeményét szavalta el nagy hatással. A szavalás után Kölcsey „Himnus“-ának elneklése következett. Ezt az ihletteljes magasztos fohászt azért vették föl a műsorba, mert az ünnepély egyuttal nemzeti ünnep is volt, amint azt a püspök ur is kifejtette gyönyörű beszédében. Most Bálinth György alkalmi felolvasása került sorra. A tudós pap nagyszabású szép beszédet tartott a pápaság küzdelmeiről, isteni erejéről, buzdítván végül az ifjúságot, hogy mindig rendületlenül híve és követője legyen vallásának és igazán szeresse hazáját. A lendületes előadás felejthetetlen mély benyomást tett a nagy közönségre és ifjúságra egyaránt. A fölolvás után egy lélekemelő, művészi magaslalon álló zeneszám következett: Bálinthnak ez alkalomra irt üdvözlő dala a pápához, melyet kitünően megzenésített Resch L. György ének- és zenetanár, kinek ez a remek darab épp 25-ik szerzeménye. A nagy tetszéssel fogadott premiere-zeneszám után Majláth gr. püspök ur állott föl és olyan beszédet tartott, mely valósággal egy szónoklati remek volt. Tudósítónk egy derék és tudós tauár: Wagner

* Mult számunkban közölt tudósítás kiegészítéseként szívesen közöljük e kitünő és mindenre kiterjedő tudósítást.

Sándor följegyzése után közli belőle a következőket:

„Ez ének fölemelő hatása alatt szölok hozzátok, kedves ifjak és tisztelt ünneplő közönség. A lelkesedés oly valami, mely parancsra nem áll elő, hanem mindig a szív legőszintébb érzelmeinek kitörése. Ezt az igazi lelkesedést látom megnyilatkozni benetek, midőn XIII. Leo pápa iránt fejezték ki szeretetből fakadó hódolatotokat. Örömmel telik el az én lelkem, midőn e diszes közönségnek is látom részvételét ez ünnepen, mely kettős jelentőségű: családi és nemzeti. Családi ünnep azért, mert az egyetemes Egyháznak fejét, Krisztus földi helytartóját, a lelkiekben vezető Atyánkat ünnepeljük ma. Nemzeti azért, mert a magyar nemzet halálját fejezzük ki a pápaság iránt, mely egykor a kicsiny és mindenektől gyűlölt magyar népet fölkarolta, keblére ölelte, fölvevő az Egyházba s így megmentette a jövő számára. Majd abszolutizmusra törekvő királyainkkal szemben mindig megvédte nemzeti alkotmányunkat. Mikor a pogány törökkel véres harcokban állottunk, s mikor nagyjaink szintén lanyhák, különbözők voltak, a pápa akkor is állandóan segítségünkre volt. De mi erdélyiek még különös hálával tartozunk a Szent Atya iránt, aki leveleiben, melyet a papjaim és híveim nevében küldött üdvöletemre válaszolva adott, kijelenti, hogy az üdvöletet fölötte kegyesen és jó szívvvel fogadta s hogy az Üdvözítő Krisztus szeretetébe öltözve, az Isten fiának szavaival állandóan imádkozik értünk: Szent Atya! tanítsd meg őket a te nevedre, hogy egyek legyenek. Fogadjuk meg a szeretet szavait s ha már sajátos helyzetünknek fogva eddig nem vagyunk egyek a hitben és nemzetiségben, legalább legyenek egyek a szeretetben. Legyen tehát a magyar ifjúság is mindig igaz szeretettel és igazi hálával a Szent Atya iránt, szívből kiáltván: „Éljen a pápa!“

Riadó tapsvihár, zúgó éljenzés, véget érni nem akaró tetszés-zaj követte a magasztos és hévteljes csendő hangon elmondott beszédet. A ritka szónoklati talentum is megtette hatását (bár — sajnos — ezekkel az éppenséggel nem teljes följegyzésekkel csak halvány képet tudunk nyújtani a gyönyörű orációról). Midőn a tetszés-zaj nagysokára elcsöndesült, Fejér Gerő tanár elszavalta az általa irt igen szép költeményt („Óda XIII. Leóhoz). Erzelmes hang kifejezésteljes előadással párosult a szavalónál. Most egy kicsiny diáknak, Bujaky III. o. t.-nak szaválata következett, mert a püspök azt óhajtott, hogy valaki a kicsinyek hódolatát is kifejezze. A fiucska dallamos csendő hangon, nagyon kedvesen szavált. A műsor utolsó száma egy karének volt, melyet, mint az előbbi zenedaradokat is, Resch L. György dirigált avatott és biztos kezzel.

Nem hagyhatjuk említés nélkül a terem diszes külsejét sem. Az emelvény felett ott volt csinos draperiak között XIII. Leo arcképe, melyet a főpásztor most festetett meg egy hirneves müncheni festőművészszel.

A sikerült ünnepély végével a diszes közönség emelkedett hangulatban s katolikus voltának büszke jóleső tudatával távozott.

Éljen XIII. Leo pápa! És éljen Majláth püspök, aki saját magát megtisztelte azzal, hogy ilyen gyönyörű ünnepély által nemcsak a főgimnázium, hanem a nagy közönség hódolatát és tiszteletét is kifejezésre juttatta!

Katonák mulatsága Gyulafehérvárt.

Kitünően sikerült mulatságuk volt ismét a gyulafehérvári helyőrség katonáinak. A 82-ik ezred zenekari tagjainak kezdeményezésére az altisztek jóteknőcélú Ronacher-estélyt rendeztek a Hungária szálloda helyiségeiben. Az estély tiszta jövedelmét egy Lojak Mária nevű szegény özvegy asszony kapja, akinek férje (altiszt-karmester) hirtelenül meghalt, négy árva gyermeket hagyván hátra.

Az összes helyiségek zsufolásig telve voltak és sokan hazamentek, mert már nem kaptak helyet. A rendezőség mindvégig különös figyelmet és előzékenységet tanúsított a megjelentek irányában; nem hagyhatjuk ezért dicséret nélkül első sorban Kuffler főhadnagyot, továbbá Luspinsky és Weiss főhadnagyokat. A többi rendezőknek is a közönség őszinte köszönetét töl-mácsoljuk.

Az előadás minden száma sikerült volt, de különösen kitűntette magát Hand D. nevű őrmester. Ez a zseniális ember maga irta a műsor legtöbb darabjának zenéjét és szövegét; hozzá pedig olyan pompásan, hogy a közönség csodálkozó tetszéssel nézte és hallgatta a kitünő ötleteket és fülbe-mászó dallamos zenét. Legjobb volt a „Röntgen-sugarak“ és a „Falusi szerelem“ című egyfelvonásos darab, melyekben Hand, a derék szerző maga is játszott. A kaczag-tató bohózatnak a meséje kitünő eszme volt egyes földolgozásban s a közönség zúgó tapsviharral és számos kihívással jutalmazta a szereplőket, kik közül Ungerné, az egyedüli, de annál kedvesebb női szereplő, egy szép csokrot is kapott. Az előadás csak tizenegy óra után ért véget s akkor reggelig tartó táncz következett.

A mulatságon olyan sokan voltak jelen, hogy abszolúte lehetetlen volt egy rendes névsort összeállítani. Ezért tehát csak néhány notabilitás nevét jegyezzük ide, akik valamennyien családostól jelentek meg.

Katonai méltóságok: Perl Mór tábornok, várparancsnok, Szárty Adolf ezredes, Alt tüzérezredes, lovag Schnitzer alezredes, Holleggha Károly alezredes, Wittmann őrnagy; az utóbbi kivételével mindnyájan családostól.

Az előkelőbb polgárok közül, csaknem mind családjaikkal: Báthory Endre, dr. Gál Béla, Geraszim törv. bíró, Gelsey János, ber-vei Jónás Géza és Gyula, Manchen Fr., Mendel L. és M., Szentgyörgyi M. Roska főkapitány, dr. Téry Ödön, Veress táblai bíró stb. stb.

II.

A zalathnai takarékpénztár közgyűlése.

A zalathnai takarékpénztár részvénytársaság VIII. rendes közgyűlését f. évi febr. hó 20-án d. e. 11 órakor tartotta a részvényesek élénk érdeklődése mellett.

Elnöki megnyitó után az igazgatóság tette meg évi jelentését, melyből a lényegesebb részeket nem lesz érdektelen idézni: „Az 1897. év intézetünkre nézve rendkívüli gyors fejlődést, és igen szép eredményt mutat fel, amennyiben az 1897. évben pénztári forgalmunk 1.260.816 frtot tesz ki, ami az 1896. évi 962.338 forint forgalommal szemben 298.478 frt emelkedést jelent. A váltóbenyújtások oly nagy mérvet öltöttek, hogy azokat természet szerű forrásainkból fedezni képtelenek voltunk, mert míg az 1896-ik évben leszámítottunk összesen 3.800 drb váltót 408.238 frt összeggel, addig az

elmúlt 1897-ik évben leszámítottunk összesen 4.957 drb váltót 817.485 frt összeggel, amit, tekintettel a váltóbenyújtók hitelképességére, nem korlátozhattunk, annyival is inkább nem, mert meggyőződést szereztünk arról, hogy a leszámolás, illetve az új kölcsön-adás megtagadása által a benyújtó közönséget a legnagyobb pénzzavarba döntették. Ily nehéz körülmények között kénytelenek voltunk vizsgálómunkáink hiteleit a különböző bankoknál nagy mértékben igénybe venni; és pedig az 1896. év végén érvényben állott 38.249 frt vizsgálómunkai teherrel szemben az 1897. év végén 76.003 frt vizsgálómunkai tartozásunk áll érvényben. Ezen eljárásunkban vigasztalást nyújt azon tudat, hogy valóban a közszükség némi enyhítésére és nem csupán üzleti eredményünk fokozására törekedtünk. Betéteink álladéka a múlt évihez képest apadási mutat, amennyiben az 1896. évről áthozott betéti egyenleg 116.448 frt-hoz az 1897-ik év folyamán betéteink 84.007 frt 51 kr, kivétel nélkül az 1897. év folyamán 87.917 forint 52 kr, tehát 3.910 frttal megapadt betétálladékunk. Az 1896. évi február 9-én tartott közgyűlésünkben főkefelemelés céljából kibocsátott 500 drb új részvényeinkre az 1897. év végéig csak 7.451 frt 70 kr fizettetett be.

Szerencsés gondolata volt ez boldogult vezérigazgatóknak, mert ezen új részvények kibocsátása által 1899. év végén, midőn az aljegyzett részvények mind ki lesznek fizetve, részvénytőkénk 45 ezer, tartalék-alapunk 18, illetőleg járulékaival együtt 20 ezer frtra fog emelkedni.

A felügyelő bizottság ajánlatára a 4848 frt 44 kr feleslegről az 1897. évi szelvények egyenként 3 frt 60 krral (12%) f. év április 1-én leendő beváltását a közgyűlés kimondta és felelős számadóknak a felmentvényt megadta. A közgyűlés a helybeli ipari szakiskola szorgalmas növendékeinek jutalmazására 50, s az áll. el. népiskola tanulói részére pedig 25 frtot szavazott meg. Az igazgatóság tagjainak odaadott munkásságát méltányolva, a közgyűlés fejenként 20 frt tiszteletdíjat szavazott meg. A felügyelő bizottság is, mely eddig ingyen teljesítette fontos feladatát, e gyűlésben nagy kitüntetésben részesült, mert jövőre az intézetnél végzett napi munkájáért fejenként 1 frt 50 kr díjban részesül. Ezután következett a vezérigazgató, igazgatóság és felügyelő bizottságok közfelkiáltás útján 3 évre való megválasztása.

A jelölést a volt igazgatóság tette meg. A régi részvényesek között némi meglepetést okozott egy legújabb részvényes L. Oelberg Gusztávnak az igazgatóságba történt behozatala, de csak hamar eloszlott a meglepetés, amidőn L. Oelberg Gusztáv kijelentette, hogy mivel neki a közgyűlés bizalmat előlegezett, megválasztását elfogadja, s azon lesz, hogy a benne helyezett bizalom és várakozásnak teljesen megfelelhessen.

L. Oelberg Gusztáv községünknek legtekintélyesebb s legvagyonosabb embere s kétség se férhet ahhoz, hogy szép vagyonának egy részét ezután részvénytársaságunknál fogja gyümölcsoztetni, miáltal a nagymértvű vizsgálómunkások csökkenni fognak.

Intézeti házuk, mely 35.500 frtba került, ez idő szerint csak 1.680 frtot hajt, mely 4.73%-nak felel meg, tehát még annyit se mennyit a betétek után az intézet (5-6%) fizet. Bizunk az új igazgatóság és tisztviselői körében, mert bizonyosan módját fog-

ják találni annak, hogy az intézeti ház jövőben jóval többet jövedelmezzen, mint a múlt évben.

A forgalmi számlának egy hetes száma vonja magára a figyelmet. E szám a perkoltségek rovatán van. E 7 frt legjobban bizonyítja a váltó-benyújtók hitelképességét és azt, hogy a szigorító bizottság kellő körültekintéssel jár el tisztében.

Ezek előre bocsátása után melegen üdvözlöm e valóban gazdasági missziót teljesítő intézet vezetőségét; lassu, de annál biztosabb alapokra fektetett s lelkiismeretes kezelés melletti fejlődését óhajtom jövőre is e részvénytársaságnak.

Egy részvényes.

Vegyes hírek.

— **Kérjük t. olvasóinkat hátralekös előfizetések gyors beküldésére.**

— **Kinevezés.** Alsófehér vármegye főispánja a balászfalvi járási borellenőrző bizottság elnökévé dr. Hosszu László balászfalvi lakos theol. igazgatót nevezte ki.

— **Jubileumi emlékérmek.** Ó cs. és kir. Felsége 50 éves dicsőséges uralkodásának emlékére emlékérmek veretését és kiosztását legmagasabb elhatározásával elrendelve, a felsőbb katonai hatóságok megkeresésére az 1848. évtől kezdődőleg a volt katonák és tényleges szolgálatban levők is bejelenteni tartoznak magukat tartózkodási helyük hatóságának, hogy az emlékérmek száma megközelíthető legyen. Ezért e tárgyban Nagy-Enyed város tanácsa a következő hirdetményt bocsátotta ki: **H i r d e t m é n y.** Ó cs. és kir. apostoli Felsége legfelsőbb elhatározása folytán 50 éves uralkodói jubileuma alkalmából emlékérmek osztatnak ki. Ezért felhivatnak mindazon tiszték, egyéves önkéntesek, altisztek és legénység, kik 1848. év december hó 2-től 1898. év december hó 2-ig, mint katonák, a hadi tengerészet, cs. és kir. közös hadsereg, mindkét honvédség, m. kir. csendőrség és testőrségnél szolgáltak, esetleg szolgáltak, végelbocsátási, búcsuleveleik, vagy más katonai igazolványuk előmutatásával folyó hó 20-ig a rendőrkapitányságnál nyilvántartásba vétel és bejelentés végett mulhatatlanul jelentkezzenek. A városi tanácsból. Nagy-Enyed, 1898. márczius 9-én.

— **Védköteleseink figyelmébe.** Nagy-Enyed város tanácsa a f. hó 28-án megtartandó fősorozásra vonatkozólag a következő hirdetményt bocsátotta ki: **H i r d e t m é n y.** Alulírott város hatósága ezennel közhírré teszi, hogy Nagy-Enyed városában a fősorozás 1898. évi márczius hó 28-án fog megtartani a vármegyeház nagytermében. Ezért mindazon nagyenyedi illetőségű állításköteles, valamint más helyi illetőségű, de engedély alapján itten előállítandó védkötelesek, kik 1875., 1876. és 1877. évben születtek, ezennel felhivatnak, hogy a fent jelzett napon reggeli fel 8 órakor a vármegyeház nagytermében megfelelő ruházattal és tisztán jelenjenek meg, annál is inkább, mert az elmaradottak a törvény követelményeinek megfelelőleg szigorúan fognak büntetve. Együttal felhivatnak azon védkötelesek, kiknek valamely tekintetből kedvezményre van igényük, e hó 21-ig annál bizonyosabban adják be kérvényüket tanácsunkhoz, mert a később beérkezett kérvények mint elkésztettek jönnek bírálat alá, s így azok figyelembe vételét nem fognak. A városi tanácsból. Nagy-Enyeden, 1898. márczius 3-án.

— **Több oldalról** intéztek hozzánk kérdést az iránt, vajjon a márczius hó 15-én tartandó banketten a 48-as honvédeken kívül részt vehetnek-e mások is? A rendező bizottságtól nyert értesülésünk folytán ez uton is tudatni óhajtuk, hogy a vacsorán bárki részt vehet. Egy teríték ára 1 frt 80 kr. Jelentkezni lehet Lucze Samu városgazdánál.

— **A „Magyar Könyvtár“** külön füzettel ünnepli meg a márczius 15-iki nagy évfordulót. A vállalat számára szabadságharcunk történetének egyik legalaposabb ismerője, Gracza György irt egy „1848. márczius 15.“ című kis munkát, mely a lehető legrészletesebben mondja el a nagy napnak eseményeit, természetesen kiterjeszkedve annak közvetlen előzményeire és következményeire is. Az élénk és meleg hangú előadás kelemes olvasmánnyá teszik a füzetet, melynek most, a nagy évforduló alkalmából, bizonyára óriási kelendősége lesz. Tanárok és tanítók kétségkívül ajánlani fogják az ifjuságnak is, hiszen a füzet ára (15 kr) a szegényebbek részére is lehetővé teszi megszerzését. Megrendelhető a „Magyar Könyvtár“ kiadóhivatalában, Lampel R. (Wodianer F. és fiai) Andrassy-ut 21. és minden hazai könyvkereskedésben.

— **A „Zenélő Magyarország“** zongorazenemű-folyóirat márczius elsei V. füzeté közzé teszi érdekes zenemű-ujdonságokat közli: I. Horváth László „Nem könyörgök“ és „Megállj kis lány“ 2 magyar dalát. II. Von Ch. „Iris“ keringőjét. IV. Grieg Edward „Albumlap“-ját hegedűre zongorakísérettel. Minden füzetben ily gazdag tartalommal jelenik meg e már oly közkedvelt zenemű-folyóirat. Egy-egy füzet mindenkori 10 oldalon a legszebb s legsikerültebb zenemű-ujdonságokat hozza, negyedévesben 6 füzet 60 oldal zeneművet ad 1 frt előfizetésért. Egyes számok 22 kr-ért kaphatók, ha az összeg előre beküldetik. Előfizetheti csakis a „Zenélő Magyarország“ kiadóhivatalában Budapesten, VI. Csengery-utca 62a., honnan mutatvány-számot megismerésre ingyen és bérmentve küldenek.

Meteorológiai jelentés márcz. 6-tól márcz. 9-ig.

Nap	Óra	Légnyomás 700+	Hő	Szél iránya és erő- sége	Borulat	Csapadék	Hő napi max. min.
7	62-7	+3.8	NW	0	—		
6	2	60.1	+13.7	SE	3	—	+14.1 +2.7
	9	61.8	+6.4	S	3	—	
7	64.1	+3.6	N	6	—		
7	2	62.9	+12.4	S	9	—	+12.4 +2.8
	9	64.5	+7.0	NW	10	—	
7	67.3	+3.0	NW	9	—		
8	2	66.3	+10.1	E	10	—	+10.4 -4.8
	9	70.7	+0.2	E	10	—	
7	71.7	-4.3	NW	10	—		
9	2						
	9						

Kilátás: Egyelőre száraz és hűvösebb.

* A légnyomás tenger színére van átszámítva. — Hő C° fokokban. Szél iránya: N = észak, S = dél, E = kelet, W = nyugat. Szél erőssége = 1-10-ig. Borulat fok = 1-10-ig. Csapadék mennyisége milliméterekben értendő. ● = eső, * = hó, ▲ = jég, △ = dara.

NAPIREND.

Csütörtök, március 10. A Testgyakorló Egyesület gyakorló órája d. u. 6-7-ig.
Szombat, március 12. Országos vásár Kolozsvárt.

Kérjük a városi hatóságokat és az egyletek elnökeiket, hogy a gyűlések idejét jó előre lapunkkal közölni sziveskedjenek.

Irodalom.

Petőfi-Album.

A Petőfi-Album, mely már a napokban a könyvpiacra kerül s e hó közepéig a megrendelőkhöz is eljut, gazdag és nagyértékű tartalmával messze fölülmulja mindazt, amit eddig az Album-litteratura produkált. Tartalomjegyzékéből, mint a kiválóbbakat, kiemeljük: Jókai Mór két költeményét: „Petőfi ötven év után” és „A márcziusi fiatal-ság” (4 képpel), Madách Imre: Petőfi, Szana Tamás: „Petőfi szülői” (4 képpel) és „Petőfi-ereklyék” (5 képpel), Vámbéry Ármin: A legmagyarabb költő, Vadnay Károly: Az első füzet, B. Eötvös József: Az első bírálat, Lauka Gusztáv: A boldogság küszöbén (3 képpel), Frankenburg Adolf: A tizek (8 képpel), Arany János: Az „Emlények”-ből, Endrődi Sándor: Szendrei Julia, Gyulai Pál: Petőfi és Arany, Degré Alajos: Márcziusi tollak, id. Ábrányi Kornél: Petőfi megzenesítői (egy kéziratmással), Kiss József: Petőfi-rózsa, Vajda János: 1858, Beöthy Zsolt: Lélektani jegyzetek Petőfihez, Szabó Endre: Petőfi az oroszoknál, Csernátóni Gyula: Petőfi egyénisége, gr. Teleki Sándor: Petőfi Zoltán (4 képpel).

Ezekon kívül kisebb-nagyobb közleményekkel, emlékekkel és költeményekkel gazdagították a művet: Lampérth Géza, Szabolcska Mihály, Zalár József, Ferenczy Zoltán, Berecz Károly, Torkos László, Frankenburg Adolf, Bartók Lajos, Lévy József, Korányi Frigyes, Illyés Balint, Jakab Ödön, Szász Gerő, Ábrányi Emil, Vikár Béla, Zempléni Árpád, Aradi, Havas Adolf, Hatala Péter, Hentaller Lajos, Dalmady Győző, Szász Károly, dr. Baróti Lajos, Kacziány Géza, Reviczky Gyula, Gyalokay Lajos, Gyarmathy Zsigáné, Győry Aladár, Esztegár László, Komócsi József.

Kéziratásban megvan a kötetben Petőfi Sándortól: A zászlótartó, Dalaim, és Oh mi szép a vándorelet.

Remek kivitelben díszítik az Albumot a következő önálló képek: Petőfi Debreczenben 1844-ben (Orlai képe után), Petőfi 1845-ben (Barabás Miklós rajza), Kis furulyám szomorú fűz ága (Munkácsy rajza), Petőfi Sándor 1848-ban (Orlai festménye után és ugyanaz Barabás tussrajza), Petőfi a nép közt (Révész J. festménye után), Petőfi a táborban (Révész J. festménye után).

A mellékletek között vannak: Roskovics, Munkácsy, Zichy Mihály, Vaszary János és Lotz Károly rajzai, számos kéziratmás és emlékmásolat.

A remekmű tartalmának e vázlatos ismertetéséből is látható, hogy a „Petőfi-Társaság” a legnagyobb odaadással és buzgalommal törekedett a nagy költő emlékét méltón megünnepelni a félszázados nagy évforduló alkalmával. Mivel csak megszabott számú példány kerül a piacra, ajánlatos, hogy akik az olcsóbb (5-6 frtos) előfizetési árban kívánják e maga uemében páratlan diszinkat megszerezni, mennél előbb küldjék be az előfizetési összeget az Athenaeum r. t. könyvkiadóhivatalának.

Közgazdaság.

A rézgálic a mezőgazdaság szolgálatában.

A vegyi ipari termékek közül alig van egy is, melynek a rézgálicnál fontosabb pozíciója volna a mezőgazdaság szolgálatában. Lépten-nyomon találkozunk vele, majd itt, majd amott; többnyire permetezésre használják abból a czélból, hogy a növényzetet bizonyos pusztító betegségektől megvédje. A permetezés ma már ép oly fontos teendője a gazdának, mint akár csak a vetés, s ha azt elmulasztja idejében és helyesen megcselekedni, ugy e mulasztásának mindenesetre érzékeny kárát fogja vallani. Hogy a rézgálicnak mily fontos szerepe van a mezőgazdaság terén, bizonyítja azon körülmény, hogy a lefolyt évben csupán külföldről nem kevesebb, mint 47200 mm. rézgálic hozatott be, amelyért bizony szép pénzt szolgáltatunk a külföldnek, sokszor igen silány minőségű rézgálicért. Bizonyítja az e téren óriási szükségletet azon körülmény is, hogy legújabbán egyik legnagyobb szabású hazai gyárunk, a „Hungária” műtrágya, kén-sav és vegyi ipar részvénytársaság kezdte meg e szernek gyártását évi 20.000 mm. termelési képességgel, s így ezután a külföldről óriási mennyiségben beözönlő rézgálicnak idebent támadt egészséges konkurrens, amennyiben nevezett gyárnak Hungária-rézgálicza gyönyörű minőségű, 98-99%-os áru, amely — más gyáraktól eltérőleg — direkté Japánból hozott tiszta vörösréz-ből készül.

Használják pedig a rézgálicot a vetőmagvak csávázására, a burgonya rothadásának — fitoftora betegségének — meggátolására, legújabbán 20%-os oldatot a vad-repcének kiirtására, de legnagyobb mennyiségben a szőlő-penész (peronospora viticola) fellépésének meggátolására.

A szőlő-penész meggátolására legáltalánosabban az u. n. bordói oldatot használjuk, amely lehet 1, 1 $\frac{1}{2}$, vagy 2%-os oldat. És pedig az első permetezés alkalmával, mely mindjárt a kilevelezés után történik, használjuk az 1%-os, egy hónappal később az 1 $\frac{1}{2}$ %-os, ismét egy hónappal később a 2%-os oldatot.

E keverék áll: 1, 1 $\frac{1}{2}$, 2 kg. rézgálicból minden 100 literre, 1, 1 $\frac{1}{2}$, 2 kg. égetett mészből. E keverék készítmódja a következő: Az idegen alkatrészekből mentes, jó minőségű rézgálicot megtörjük, azután kisebb mennyiségű langyos vízben — 1 kg. rézgálicra körülbelül 3 liter vizet számítva — oldjuk fel. Egy másik edénybe pedig az égetett meszet oldjuk meg egyszer annyi vízben. A mész-oldatot czélszerű finom szitán átszűrni, nehogy olyan anyag is maradjon benne, melytől a permetező készülék bedugul. Ezután a három, illetve a hat liternyi rézgálic-oldatot (2%-os) 97, illetve 194 liter vízhez hozzáöntjük. Ha a mész-oldat lehűlt, akkor folytonos keverés között lassan hozzákeverjük a rézgálic-oldathoz (és nem megfordítva). Ugy is lehet az oldatot elkészíteni, hogy a rézgálicot vészonszákból kötve 4-5 óra hosszat a vízbe súlyeszte tartjuk s a szükséges mész-oldatot azután öntjük a rézgálic-oldathoz.

Maga a permetezés erre a czélra szolgáló permetezővel történik, amelynek számos változata ismeretes ugyan, de abban mindannyian megegyeznek, hogy hátton kell

őket hordani, s az egyik kézzel fújtatásra szórják magukból a folyadékot. Permetezésre lehetőleg száraz időt kell választanunk, amidőn legalább néhány órára esőtől tartanunk nem kell, mert az eső a még meg nem száradt oldatot a szőlőről lemossa. A szőlők permetezése feltétlenül szükséges; permetezés nélkül nem csak hogy az évi termés nincs biztosítva, de a következő is nagyon silány lesz, annyira tönkre teszi a szőlőt a penész. A szőlő ezen betegsége ma már annyira el van terjedve, hogy egyáltalán nem lehet arra számítani, hogy akár-melyik nem permetezett szőlőt is elkerüli. A multak tapasztalatán okuljon az a gazda is, aki eddig idegenkedett a permetezéstől.

Vetőmagvak.

(Mauthner Ödön tudósítása.)

A magüzlet folytatólag is rendkívüli módon élénk.

Vörös lóhere. A szép minőségű tétélek mindig jobban fogynak, ennek következtében a közepes minőségűeket jobban keresik és ezek árának emelkedése is várható. Amerikai lóherét mmázsánuikt 36 frtjával jegyzik, mely ár azonban annyiban nem foly be a belföldi szolid forgalomban, amennyiben ott amerikai eredetű áru teljesen mellőztetik a vevők által.

Luczerna. Amerikai luczerna, melynek külszíne szebb, mint a hazai luczernamagé, 42 frton jegyeztetik Budapesten. A belföldi forgalomban francia és olasz eredetű magnak szilárd irányzat mellett jó kelete volt. Az árak a mult hetiek maradtak.

Egyéb magvakat, különösen búkkönyt, baltaczimet és muhart, jól keresnek.

Takarmanyrépamagvak. Az ebbeli készletek — mint már jelentettük is — rohamosan fogynak. Olajbogyó alakból, mely időközben el volt fogyva, néhány kocsirakománnyal érkezett. Külföldi szolid termelőknél egyáltalán már majdnem minden készlet elfogyott.

Jegyzések nyersárukért 100 kilónként Budapesten:

Vörös lóhere uj	38—45 frt.
„ „ mult évi	34—38 „
Luczerna magyar mult évi	45—50 „
„ francia uj	68—73 „
„ olasz uj	45—55 „
Baltaczim	13—13 $\frac{1}{2}$ „
Mohar	5 $\frac{3}{4}$ —6 „
Búkköny	6—6 $\frac{1}{4}$ „

Szerkesztőség:

Dr. MAGYARI KÁROLY. TÖRÖK BERTALAN

Kiadó:

Nagyenyedi Könyvnyomda és Papíráru-gyár részvénytársaság

Nyomatott a Nagyenyedi Könyvnyomda és Papíráru-gyár részvénytársaság könyvnyomdájában.

Nyersselyem-básztruha

8 frt 65 krtól 42 frt 75 krig teljes öltönyhöz való kelme. — Tussors és Shantung-Pongees, valamint fekete, fehér és színes Henneberg-selyem 45 krtól 14 frt 65 krig méterenkint, — a legdivatosabb szövés, szín- és mintázatban. Privát fogyasztóknak postabér- és vámmentesen, valamint házhoz szállítva, — mintákat pedig posta fordultával küldenek: HENNEBERG G. selyemgyáral (cs. és k. udvari szállító) Zárichben. Magyar levelezés. Svájcba kétszeres levéltételezést igénybe kell venni. (5)

Alsófehér vármegye királyi tanfelügyelőjétől.

3197—1897. szám.

Arlejtési hirdetmény.

A nagyméltóságú vallás- és közoktatásügyi miniszter ur múlt évi november hó 29-én 62.191 sz. a. kelt rendeletével az abrudbányai elemi iskola-épület helyreállítása alkalmával teljesítendő munkákra 1000, azaz ezer forint engedélyezett, mely munkák biztosítása czéljából Alsófehér vármegye kir. tanfelügyelősége hivatalos helyiségében 1898. évi márczius 17-én d. e. 9 órakor nyilvános verseny-tárgyalást fog tartani.

Az idegen kézzel írott, zárt ajánlatok 5%-os bántépénzzel felszerelve f. évi márczius 17-én d. e. 9 óráig nyújtandók be a kir. tanfelügyelőségnek, hol a költségvetés és tervrajz naponként d. e. 8 órától 12 óráig az érdeklődő felek által betekinthező.

Nagy-Enyed, 1898. febr. hó 26-án.

Dr. Szabó Mihály,

Alsófehér vármegye kir. s. tanfelügyelője.

1414 3-3

59. szám. 1898. b. v. grh.

Árverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102 §-a értelmében ezennel közhírrá teszi, hogy az abrudbányai kir. járásbíróság 360—1898. számú végzése folytán dr. Pap Lőrincz ügyvéd által képviselt az Auraria takarékpénztár javára trimpoeli Oprutza Juon és társai ellen 150 frt tőke, ennek 1895. évi szeptember hó 18. napjától számított 6% kamatai és eddig összesen 60 frt 50 kr perkötség követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság 8967 5. foglalt és 405 frtra becsült, a foglalási jegyzőkönyv 1-től 8. tételéig Oprutza Juon a Lenyinel 8 juh, 1 ló, 1 tehén és 3 malacz. Japura Nikulaenál 15 juh és 1 paripa; Roska Petrunál 2 ökör és 1 ló álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek az abrudbányai kir. járásbíróság idézett számú kiküldetést rendelő végzése folytán a helyszínen, vagyis a peresek lakásán Trimpoelen leendő eszközzésére 1898. évi márczius hó 19-ik napjának délelőtti 10 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t. cz. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. cz. 108. §-ban megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő. Végül felhivatnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtató követelését megelőző kielégítéshez tartanak jogot, a menyiben részükre a foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéséig alóli

kiküldöttnek vagy írásban beadni, avagy pedig szóval bejelenteni tartoznak.

A törvényes határidő a hirdetménynek a bíróság tábláján kifüggesztését követő naptól számítatik.

Kelt Abrudbányán, 1898. évi márczius hó 3. napján.

Szabó Dénes,

kir. bírósági végrehajtó.

1421 1-1

Sz. 966—98.

Pályázati hirdetmény.

Alsófehér vármegye marosújvári járásában az ispánlakai körjegyzői körben Elekes község székhelylyel rendszeresített 400 frt fizetés, 40 fit szállásbér és 24 frt iroda-átalánnyal egybekötött: segédjegyzői állás betöltendő lévén, felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy elméleti képzettségüket és az 1883. évi I. t. cz. 6. §-ban előirt minősítést igazoló okmányokkal felszerelt kérvényüket hozzám f. évi márczius hó 25-ig bezárólag nyújtsák be.

A megválasztandó egyén Elekes és O.-Tordos községekből alakított anyakönyvi kerületben a születési és elhalálozási, valamint a házassági anyaköny-

vek önálló vezetésével fog megbízatni, egyebekben pedig az ispánlakai körjegyző felügyelete alatt fog állani.

A választást folyó évi április hó 2-án d. e. 9 órakor Ispanlakán mint a kör székhelyén fogom megejteni.

A járási főszolgabírótól.

Maros-Ujvárt, 1898. február 27.

Böjthe Kálmán,

főszolgabíró.

1417 3-3

Magas jutalékban

részesülnek megbízható szolid ügy-
nők, kik törvényszerűen meg-
engedett sorsjegyeknek részlet-
fizetésre való eladásával egy nagy
pénzintézet (részvénytársaság)
számlájára foglalkozni óhajtanak.
Ajánlatok „Confidentia“ ezimen
Eckstein Bernát hirdetési iroda-
jába Budapest, V., Furdó-utca 4.
intézendők. 1404 2-5

Szivattyukat

házi, ipari, mezőgazdasági, épít-
kezési és egyéb nyilvános czé-
lokra kéz-, járgány- és erőhajtásra.

Tűzfecskendőket

városi, községi, gazdasági
és gyári tűzoltóságoknak,

harangokat és harangállványokat

templomok, iskolák stb. részére.

Büzmentesen működő pöczegödör-tisztító készülékeket, utczai öntöző-
kocsikat, sárkaparókat

— készit és ajánl a —

Budapesti Szivattyu- és Gépgyár

Részvénytársaság (ezelőtt WALSER FERENCZ)

Budapest, VI., külső Váci-ut 45.

— Árjegyzékek és költségvetések ingyen és bérmentve. —

1378 6-40

1898

Vetés ideje: Augusztus és szeptember.

Ültetés távolsága: 15—20 cm.

Talaj minőség: jól trágyázott.

Mauthner-féle magvak.

Aussaatzeit: August und September.

Pflanzenweite: 15—20 Cm.

Bodenbeschaffenheit: Gut gedüngt.

A MAUTHNER-féle

hirneves

konyhakerti- és virágmagvak

zárt és hatóságilag védett csomagokban, a törvényesen bejegyzett

medve-védjeggyel

valamennyi nagyobb

fűszer- és vaskereskedésekben

kaphatók.

A Budapesten Andrassy-ut 23. szám alatt létező **Mauthner Ödön** cég olyan csomagoknál vállal teljes jótállást egészen friss és valódi magvakért, amely csomagok ragasztva, a medve-ábrával és a Mauthner névvel jelölve, úgy, amint a mellékelt rajz is mutatja.

1376 6-8